

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 210. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr07val-shoot-idm139890595521824/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Nye Eventyr og Historier

Første Række. Fjerde Samling. 1860

NEH 4-60

Pen og Blækhuus

Pen og Blækhuus tryktes første gang i NEH 4-60, der udkom 9.12.1860.

Eventyrets tilblivelse er af H.Topsøe-Jensen dateret til april eller maj 1859, idet det figurerer på den liste over »Eventyr som kunne skrives«, som kan tidsfæstes til april eller begyndelsen af maj 1859 (se ovf. s. XIII), medens det i et utrykt brev til Henriette Scavenius 23.5 (H.C.Andersens Hus. Odense) i forbindelse med et forestående besøg på Basnæs omtales som færdigt: »To Eventyr bringer jeg med, det ene om *Pen og Blækhuus* kjender Deres Naade« (HCA 252). Skønt bemærkningen om fru Scavenius' kendskab til eventyret ikke berøres af Topsøe-Jensen og heller ikke synes umiddelbart forståelig, synes dateringen rigtighed utvivlsom, idet A i et utrykt brev til Signe Læssøe 20.7.1859 skriver: »Før jeg forlod Kjøbenhavn skrev jeg [...] »Pen og Blækhuus«« (Rigsarkivet. N.F. og hustru Signe Læssøes privatarkiv. Arkivr. 5917).

Motivet med digteren som Guds redskab er allerede foregrebet i en skolestil 1825 (nr.27): »Kunstner! du er jo kun et Redskab for den Høie, du er Midlet gennem hvilket Herren virker, du greb mellem Mængden af dine fine Marmorblokke, og tog dette til at danne en Aphrodite af; Gud tog *Dig* blandt Mængden til at virke igennem; hvius Fortieneste er størst, Dit Kunstnerblik eller Marmoret som lod sig bøje, hvem tilkommer Roesen Gud eller *Dig?*« (Svanholm 147). Da A selv for alvor var slået igennem som kunstner, overførte han denne betragtning på sig selv i forbindelse med arbejdet på romanen *Christian den Andens Dverg* i et brev til veninden Henriette Hanck 4.11.1831: »jeg er tilfreds med de første Kapitler, jeg troer jeg har opfattet Tidsalderens Aand; Gud vil begejstre mig til det øvrige, thi *han* er dog den store Mester og Digteren kun Kopisten der skriver hans Tanker ned!« (BHH 18). Sm. også *En Digtets sidste Sang* (1844; SS XII 362).

A.s opfattelse af kunstneren deles iøvrigt af samtiden, jvf. fx J.L.Heibergs *En Sjæl efter Døden* (1841; *Poetiske Skrifter* X.1862.233), hvor det ironisk siges af Mephistopheles:

Jeg troer, at den store Mand er han,
Som blev et Redskab i Herrens Hænder;
Men den Ild, som i hans Begeistring brænder,
Er ej hans egen; kun inspireert
Han lyder en Magt, han ikke kjender.

149.19 *Peer Døner og Kirsten Kjønt*] to mekaniske figurer på urværk fra ca. 1500 i Roskilde Domkirke.

150.6-7 *Gaasefamilien ... fabriek*] omkring 1850 fortrængtes fjerpenen (hovedsagelig lavet af svingfjer fra gæs) af stålpenen, der navnlig blev fabrikeret i England. – **15** *en udmærket Violinspiller*] jvf. Bemærkninger: »Enhver som har hørt *Ernst* eller *Leonard*, vil i Eventyret *Pen og Blækkhus* erindre sig det vidunderlige Violinspil» (17). Heinrich W. Ernst (1814-65), østrigsk violinvirtuos, gæstede Kbh. 1843. Hubert Leonard (1819-90), belgisk violinvirtuos, optrådte 1847 og 1850 i Kbh. – **18** *Vanddraaber*] sml. Dagbøger 29.7.1857 om et besøg hos den ty. pianist og komponist Adolf Henselt (1814-89) ved Gersdorf i Schlesien: »I Formiddags spillede Henselt igjen, vistnok en Time, blødt som Vanddraaber faldt Tonerne« (IV 273; jvf. ib. II 47 om Liszt's klaverspil). – **37** *Parabel*] lignelse.

151.A *Malice*] skadefryd.

Barnet i Graven

Barnet i Graven tryktes første gang i Nya nordiska dikter och skildringar, utg. och. förl. av Axel Kullberg, Stockholm 1859, der udkom i december 1859.

Eventyret er skrevet i foråret 1859, idet A et par uger før et besøg på Basnæs i et utrykt brev til fru Henriette Scavenius 23.5.1859 meddelede, at han medbringer to eventyr, hvoraf det ene *Barnet i Graven* er nyt (HCA 252). Herudover kendes intet til dets tilblivelse.

Barnet i Graven tilhører den gruppe eventyr, som Rubow 139 omtaler som nye udgaver af tidligere eventyr. Rubow ser det som »en svagere Gjentagelse« af *En Historie* (1851; IV 52), hvorimod A selv i Bemærkninger indirekte er inde på motavligheden med et andet eventyr: »»*Barnet i Graven*« ligestom »*Historien om en Moder*« have mest af alle mine Digtninger skaffet mig Glæde, idet mangen dybt-sørgende Moder i dem have fundet Trøst og Styrke« (17).